

Mandbjerghøj helleristningssten

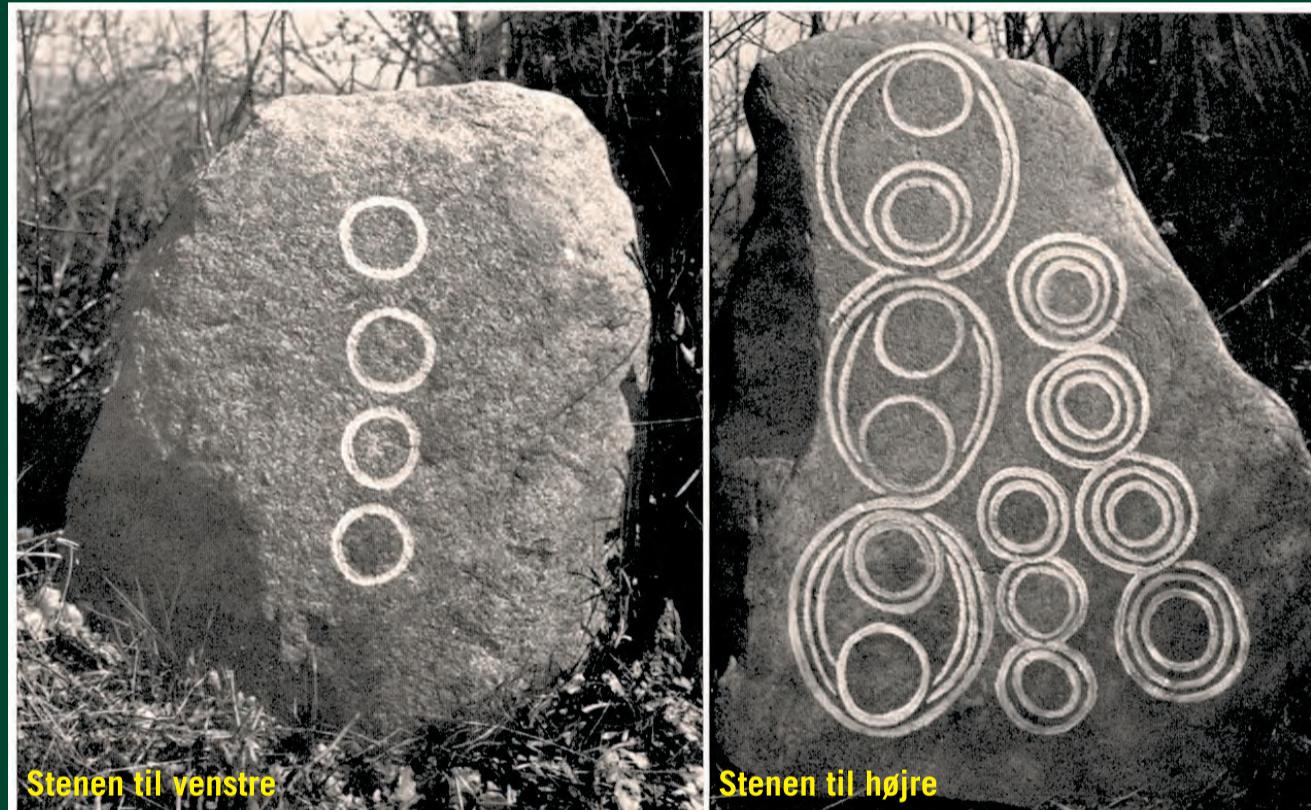

Støttet af
Fødevareministeriet og EU
Ministeriet for fødevarer
Landbruget og Fiskeri
Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne
Danmark og EU investerer i landdistrikterne

Randsten fra en sløjfet bronzealdergravhøj

De to granitsten her i skovbrynet nord for Øster Velling har indhugede helleristninger fra bronzealderen (1.700-500 f.Kr.) De indgik sammen med endnu en sten i fodkransen af sten omkring en gravhøj fra bronzealderen ca. 50 meter inde på marken mod nord.

Tomten af den i 1857 udgravede høj, som lå med vid udsigt over Nørreå-dalen, anes stadig i marken som en svag overpløjet forhøjning.

Den først fundne helleristningssten
- nu på Østjyllands Museum Randers

Foto: P.V. Glob, Nationalmuseet ©

Vi kender til i alt 9 høje her på den sydlige dalside indenfor 1 km. afstand. Heraf er 4 høje bevaret.

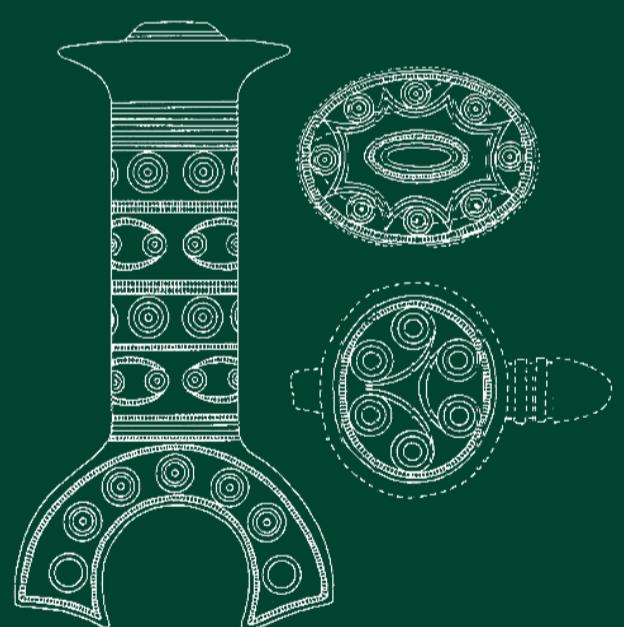
Den første helleristningssten blev erkendt af Nationalmuseet ved et besøg i 1857. I 1880 besluttede bonden Peter Bak at benytte højen til opfyldning af en mergelgrav, men stødte på en stendyng og derfor kontaktede museet. Dette blev startskudet til højens udgraving og fundet af de to andre sten.

Mandbjerghøj - udgravning og fund

Gravhøjen var en typisk bronzealderhøj. I midten af højen fandtes en stenkiste med en mandsgrav fra ældre bronzealder ca. 1.500 f. Kr. Et flot bronzesværd og en guldbelagt bæltekrog var medgivet som gravgaver - begge med klassiske cirkelornamenter i samme stil som helleristningerne på randstene.

Vi må formode, at helleristningerne var opmalede i oldtiden og derfor fremstod tydeligt på højens randsten. I dag står indhugningerne svagt og uopmalet og ses derfor bedst i skrålys eller ved hjælp af en lygte om natten. Hvad billederne betyder står hen i det uvisse - måske er det frugtbarhedsymboler, gengivelse af solen eller familiebånd? Fantasien kommer let i spil på 3.500 års distance.....

Sværdskæfte og forgylt bæltekrog fra Mandbjerghøj-graven.

VED BRAND: RING 112
OPGIV KOORDINATER:
Nordlig bredde 56,4384
Østlig længde 9,8606
Mandbjerghøj, Vandmøllevej

Helleristninger i Danmark

De fleste helleristninger i Danmark findes naturligvis på de Bornholmske klipper. I det øvrige land måtte bronzealderfolket benytte store sten. Langt de fleste findes derfor i forbindelse med bondestenalderens storstensgrave, hvor især de simple cirkulære skålgruber-fordybninger ses indhugget på toppen af dyssernes dæksten.

På Bornholm findes store helleristningsfelter med sammenhængende billedfriser. Sol, slange, heste, skibe og cirkulære ornamenter var foretrukne motiver i oldtidens fascinerende forestillingsverden, som vi næppe nogensinde får fuld indsigt i.

På situationsbilledet til venstre ses en bronzealdermand, som er igang med at indhugge skålgruber og et enkelt hjulkors på toppen af en dæksten over en gammel stenalderdyse. Forfædrenes grave indgik altså aktivt i bronzealderens kult.

Tegning: Henrik Vester Jørgensen ©

The "Mandbjerghøj" stone carvings

The two stones here in front of the sign have engraved carvings from the Bronze Age (1.700-500 v. Chr.) - see the photos on the left. Together with a third stone, which can now be seen at the Østjyllands Museum in Randers, these stones formed a rim of stones around a mound about 50 m out into the field. Now only a completely ploughed ridge can be seen as a remnant of this. The largest number of Danish stone carvings are found on the cliffs of Bornholm. In the rest of Denmark large

stones were used for carvings - often these would be the top of the capstones of older megalithic tombs from the Stone Age. When the Danish National Museum excavated Mandbjerghøj a stone sarcophagus was found with a man's grave accompanied by a richly ornamented bronze sword and a gold-plated belt hook. The findings date the grave to around 1500 BC and the rock carvings were probably made at the same time. These are best seen in oblique light or with artificial light at night.

"Mandbjerghøj" Petroglyphen

Die beiden Steine vor dem Schild haben eingeritzte Felsmalereien aus der Bronzezeit (1.700-500 v. Chr.) – siehe Foto links. Zusammen mit einem 3. Stein, der jetzt im Østjyllands Museum in Randers ausgestellt wird, waren die beiden Steine Bestandteil eines aus Steinen bestehendem Fusskranzes um ein Hügelgrab herum, das in einem Abstand von ca. 50 m auf dem Feld lag. Davon ist heute nur noch eine völlig abgepflügte Anhöhe sichtbar. Die meisten der dänischen Felsritzungen befinden sich am Gestein in Bornholm. In den anderen Teilen Dänemarks nutzte man die grossen Steine für Felsritzungen – oft am oberen Teil der Decksteine über ältere Megalithgräber der Steinzeit.

Bei der Ausgrabung des Mandbjerghøj durch das dänische Nationalmuseum fand man eine Steinkiste, die das Grab eines Mannes beinhaltete. Seine Grabbeigaben waren ein reich verziertes Bronzeschwert und ein mit Gold belegter Gürtelhaken. Die Funde datieren das Grab auf ca. 1.500 v. Chr. Die Felsritzungen stammen sicherlich aus derselben Zeit. Sie sind am besten bei schrägliegendem Licht oder nachts bei künstlichem Licht zu erkennen.

Randers Kommune

Natur og Miljø Tlf. 89 15 15 15
www.natur.randers.dk

